

Sygn. akt : VU 1865/12

WYROK

W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 20 lutego 2013 roku

Sąd Okręgowy - Sąd Pracy i Ubezpieczeń Społecznych w Legnicy

w składzie:

Przewodniczący: SSO Regina Stępień

Protokolant: Ewelina Trzeciak

po rozpoznaniu w dniu 20 lutego 2013 r. w Legnicy

sprawy z wniosku A. B.

przeciwko Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych Oddział w L.

o emeryturę

na skutek odwołania A. B.

od decyzji Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddział w L.

z dnia 27 września 2012 roku

znak (...)

I. zmienia decyzję Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddział w L. z dnia 27 września 2012 roku znak (...) w ten sposób, że przyznaje wnioskodawcy A. B. prawo do emerytury od dnia 10 września 2012 roku,

II. stwierdza, iż organ rentowy nie ponosi odpowiedzialności za opóźnienie w przyznaniu prawa do świadczenia.

UZASADNIENIE

Decyzją z dnia 27 września 2012r. znak: (...)Zakład Ubezpieczeń Społecznych Oddział w L. odmówił wnioskodawcy A. B. prawa do wcześniejszej emerytury z tytułu pracy w warunkach szczególnych. W uzasadnieniu organ rentowy wskazał, że ubezpieczony udowodnił jedynie 9 lat, 9 miesięcy i 17 dni okresów pracy w warunkach szczególnych wobec wymaganych 15 lat.

Organ rentowy nie uznał wnioskodawcy za pracę w warunkach szczególnych okresu zatrudnienia w:

- Zakładzie (...) w L. od 02 września 1968r. do 29 lutego 1972r. na podstawie zaświadczenia z dnia 26 marca 2012r., ponieważ zatrudnienie jako uczeń nie miało charakteru umowy o pracę (uczeń nie miał statusu pracownika), natomiast przepisy rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 07 lutego 1982r. stosuje się do pracowników wykonujących pracę stale i w pełnym wymiarze czasu pracy w szczególnych warunkach lub szczególnym charakterze,

- Wojewódzkim Zakładzie (...) Oddział w L. od 05 czerwca 1974r. do 17 czerwca 1974r. i od 15 lipca 1974r. do 13 lutego 1975r. oraz w (...) w L. od 01 maja 1976r. do 31 lipca 1980r., gdyż wnioskodawca nie przedłożył świadectwa wykonywania pracy w szczególnych warunkach wystawionych przez ww. pracodawców lub następców prawnych.

Od powyższej decyzji odwołał się wnioskodawca A. B. domagając się jej zmiany i przyznania mu prawa do wcześniejszej emerytury. W uzasadnieniu wniósł o zaliczenie mu do stażu pracy w warunkach szczególnych następujących okresów zatrudnienia:

- od 05 czerwca 1974r. do 17 czerwca 1974r. oraz od 15 lipca 1974r. do 13 lutego 1975r. w Wojewódzkim Zakładzie (...)w L. w charakterze mechanika samochodowego,

-od 01 kwietnia 1975r. do 30 kwietnia 1976r. w Ośrodku (...) w L. w charakterze mechanika naprawy pojazdów,

- od 01 maja 1976r. do 30 lipca 1980r. w Komitecie Wojewódzkim (...) w L. w charakterze mechanika samochodowego wykonującego prace w kanałach remontowych.

W odpowiedzi na odwołanie, ZUS wniósł o jego oddalenie, uzasadniając swoje stanowisko jak w zaskarżonej decyzji. Dodatkowo podniósł, iż do stażu pracy w warunkach szczególnych zaliczył wnioskodawcy okresy zatrudnienia: od 01 sierpnia 1980r. do 18 lutego 1990r. oraz od 03 marca 1990r. do 31 maja 1990r.

Sąd ustalił następujący stan faktyczny:

A. B.urodził się (...). Na dzień 01 stycznia 1999r. wykazał 27 lat, 10 miesięcy i 17 dni okresów składkowych i nieskładkowych. Nie przystąpił do OFE. Pozostaje w stosunku pracy od listopada 2012r.

Dowód: wyjaśnienia wnioskodawcy 01:26:07-01:41:05,

akta ZUS wnioskodawcy.

W okresach od 05 czerwca 1974r. do 17 czerwca 1974r. oraz od 15 lipca 1974r. do 13 lutego 1975r. A. B. był zatrudniony w Wojewódzkim Zakładzie (...)Oddział w L. na stanowisku mechanika samochodowego.

Wnioskodawca pracował w należącym do Zakładu warsztacie samochodowym, w którym znajdowały się dwa kanały remontowe. Łącznie zatrudnionych było około 4 mechaników samochodowych. Do obowiązków wnioskodawcy należało dokonywanie napraw samochodów osobowych ((...), (...)) i dostawczych ((...)) należących do Zakładu (ok. 40 samochodów). Naprawy te w zdecydowanej większości odbywały się w kanałach remontowych. Były to naprawy zawieszenia, silników, sprzęgieł, skrzyni biegów, tylnych mostów czy resorów. Zdarzało się, że część prac, np. związanych z regulacją silnika, czy naprawą deski rozdzielczej była wykonywana na zewnątrz kanału (wewnątrz samochodu). W czasie tych napraw, samochód stał na kanale remontowym.

Naprawy instalacji elektrycznej dokonywali elektrycy, natomiast pracami blacharskimi zajmowali się blacharze, spawacze i malarze. Do tego typu prac było przeznaczone odrębne pomieszczenie.

Dowód: zeznania świadka Z. D. 00:05:12-00:13:21,

zeznania świadka M. P. 00:33:04-00:49:20,

wyjaśnienia wnioskodawcy 01:26:07-01:41:05,

akta kapitałowe ZUS – świadectwo pracy z dnia 17 czerwca 1974r.,

akta kapitałowe ZUS – świadectwo pracy z dnia 14 lutego 1975r.

W okresie od 01 kwietnia 1975r. do 30 kwietnia 1976r. wnioskodawca był zatrudniony w Ośrodku (...)w L.z siedzibą w P. na stanowisku mechanika naprawy pojazdów samochodowych.

Ośrodek ten zajmował się budową dróg leśnych oraz domów dla robotników leśnych. W Ośrodku znajdował się warsztat samochodowy, w którym były naprawiane należące do zakładu ciężkie maszyny budowlane (spycharki,

walce, koparki, traktory, równiarki) oraz samochody osobowe (łącznie ponad 30 pojazdów). Było w nim w sumie zatrudnionych 5-6 mechaników, w tym wnioskodawca. W warsztacie znajdowały się dwa kanały remontowe – jeden dłuższy (ok. 12 metrów długości), do napraw ciężkich maszyn budowlanych oraz kanał krótszy (ok. 6 metrów długości), na którym naprawiano samochody osobowe (łącznie ponad 30 pojazdów). W zależności od rodzaju napraw, przy naprawie ciężkiego sprzętu budowlanego pracowało 2-3 mechaników. Wnioskodawca zajmował się głównie naprawą samochodów osobowych. W zdecydowanej większości pracował w kanałach remontowych i dokonywał napraw sprzęgieł, skrzyni biegów, hamulców, podwozia, tylnych mostów, resorów. Sporadycznie wykonywał naprawy poza kanałem (np. podregulowanie gaźnika). W czasie tych napraw, pojazd stał na kanale remontowym. W zależności od rozmiaru i charakteru napraw, w ciągu dnia mógł być naprawiany jeden albo kilka pojazdów.

W warsztacie nie wykonywano napraw blacharskich ani elektrycznych.

Dowód: zeznania świadka W. P. 00:13:43-00:32:46,

zeznania świadka M. P. 00:33:04-00:49:20,

wyjaśnienia wnioskodawcy 01:26:07-01:41:05,

akta osobowe z okresu zatrudnienia w (...) w L.,

akta kapitałowe ZUS – świadectwo pracy z dnia 30 kwietnia 1976r.

A. B. w okresie od 01 maja 1976r. do 31 lipca 1980r. był zatrudniony w Komitecie (...) w L. na stanowisku monter.

Wnioskodawca pracował w należącej do zakładu bazy samochodowej, w której znajdowały się garaże, trzy kanały remontowe oraz myjnia. W bazie tej były naprawiane samochody służbowe należące do Komitetu oraz Urzędu (...) w L. (około 60 pojazdów samochodowych). Wnioskodawca zajmował się głównie naprawami podwozi, które wykonywał w kanałach remontowych. Ponadto, w kanałach remontowych naprawiał także: drążki kierownicze, resory, zwrotnice, hamulce, drążki poprzeczne, dokonywał wymiany olejów (przekładniowego i silnikowego). Zdarzało się, że część napraw wykonywał na zewnątrz kanału (np. wymiana oleju spryskiwaczy, naprawa układu kierowniczego, czy deski rozdzielczej). W czasie tych napraw pojazd stał na kanale remontowym. Wnioskodawca nie zajmował się naprawami blacharskimi. Prace te wykonywał inny pracownik, zatrudniony na stanowisku mechanika samochodowego i posiadający uprawnienia spawalnicze. Wnioskodawca nie pracował także w myjni (zatrudnieni w (...) i Urzędzie (...) kierowcy sami myli swoje samochody).

Naprawy instalacji elektrycznych pojazdów były natomiast wykonywane przez elektryka zatrudnianego przez Urząd (...) w L..

Dowód: zeznania H. Ć. 00:50:35-01:06:28,

zeznania świadka R. K. 01:07:00-01:15:16,

zeznania świadka C. S. 01:15:42-01:25:57,

wyjaśnienia wnioskodawcy 01:26:07-01:41:05,

akta kapitałowe ZUS – świadectwo pracy z dnia 31 lipca 1980r.

W dniu 10 września 2012r. A. B. złożył wniosek o przyznanie mu prawa do wcześniejszej emerytury. Decyzją z dnia 27 września 2012r. znak: (...) Zakład Ubezpieczeń Społecznych Oddział w L. odmówił mu prawa do świadczenia.

Dowód: akta ZUS t. II - wniosek o emeryturę k. 1-3; decyzja ZUS z dnia 10 września 2012r. k. 11.

Sąd zważył, co następuje:

Odwołanie A. B. zasługiwało na uwzględnienie.

Zgodnie z treścią przepisu art. 184 ustawy z dnia 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych ubezpieczonym urodzonym po dniu 31 grudnia 1948 r. przysługuje emerytura po osiągnięciu wieku przewidzianego w art. 32 wskazanej ustawy, jeżeli w dniu wejścia w życie ustawy osiągnęli okres zatrudnienia w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze wymaganym w przepisach dotychczasowych do nabycia prawa do emerytury w wieku niższym niż 65 lat - dla mężczyzn oraz okres składkowy i nieskładkowy, o którym mowa w art. 27 pkt 2., tj. 25 lat dla mężczyzn. Emerytura, o której mowa, przysługuje pod warunkiem nieprzystąpienia do otwartego funduszu emerytalnego albo złożenia wniosku o przekazanie środków zgromadzonych na rachunku w otwartym funduszu emerytalnym, za pośrednictwem Zakładu, na dochody budżetu państwa oraz rozwiązania stosunku pracy- w przypadku ubezpieczonego będącego pracownikiem.

Stosownie do treści przepisu art. 32 ust. 1 ustawy z dnia 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych - ubezpieczonym urodzonym przed 1 stycznia 1949 r., będącym pracownikami, o których mowa w ust. 2-3, zatrudnionymi w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze, przysługuje emerytura w wieku niższym niż określony w art. 27 pkt 1. Wiek emerytalny, o którym mowa we wskazanym artykule, rodzaje prac lub stanowisk oraz warunki, na podstawie których osobom zatrudnionym w szczególnych warunkach przysługuje prawo do emerytury, ustala się na podstawie przepisów dotychczasowych, tj. rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 7 lutego 1983 r. w sprawie wieku emerytalnego pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze. Zgodnie z § 4 tego rozporządzenia pracownik, który wykonywał prace w szczególnych warunkach, wymienione w wykazie A, nabywa prawo do emerytury, jeżeli spełnia łącznie następujące warunki: osiągnął wiek emerytalny wynoszący 60 lat dla mężczyzn oraz ma wymagany okres zatrudnienia 25 lat, w tym co najmniej 15 lat pracy w szczególnych warunkach.

Przy czym, zgodnie z § 2 ust. 1 i 2 rozporządzenia okresami pracy uzasadniającymi prawo do świadczeń na zasadach określonych w rozporządzeniu są okresy, w których praca w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze jest wykonywana stale i w pełnym wymiarze czasu pracy obowiązującym na danym stanowisku pracy.

Okresy pracy, o których mowa powyżej, stwierdza zakład pracy, na podstawie posiadanej dokumentacji, w świadectwie wykonywania prac w szczególnych warunkach, wystawionym według wzoru stanowiącego załącznik do przepisów wydanych na podstawie § 1 ust. 2 rozporządzenia, lub w świadectwie pracy. Zgodnie z § 22 rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 07 lutego 1983r. w sprawie postępowania o świadczenia emerytalno – rentowe i zasad wypłaty tych świadczeń (DZ.U z 1983 r., Nr. 10, poz. 49) okresy zatrudnienia mogą być udowodnione zeznaniami świadków, gdy zainteresowany wykaże, że nie może przedstawić zaświadczenia zakładu pracy.

Przewidziane w § 22 powołanego rozporządzenia ograniczenia dowodowe dotyczą wyłącznie postępowania przed organami rentowymi. W postępowaniu przed sądami pracy i ubezpieczeń społecznych, wnioskodawca może udowadniać okoliczności mające wpływ na prawo do świadczeń lub ich wysokość wszelkimi środkami dowodowymi, przewidzianymi w kodeksie postępowania cywilnego (por. wyrok SN z dnia 02.02.1996 r., II URN 3/95, OSNAP 1996/16/239).

Bezspornie, wnioskodawca na dzień 01 stycznia 1999r. posiadał wymagane 25 lat okresów składkowych i nieskładkowych (27 lat, 10 miesięcy i 17 dni). Na dzień złożenia wniosku o emeryturę nie przystąpił do OFE.

Dokonując ustaleń w zakresie charakteru pracy wykonywanej przez wnioskodawcę, w spornych okresach zatrudnienia, Sąd oparł się na zeznaniach przesłuchanych w sprawie świadków, wyjaśnieniach samego wnioskodawcy, a także dokumentacji zawartej w aktach ubezpieczeniowych wnioskodawcy z okresu zatrudnienia w Ośrodku (...)jak również świadectwach pracy znajdujących się w aktach ZUS. Wprawdzie świadek H. Ć., z uwagi na fakt, iż w spornym okresie zatrudnienia w Komitecie (...) pracował jako kierowca i nie miał stałego kontaktu z wnioskodawcą, nie potrafił dokładnie opisać prac wykonywanych przez ubezpieczonego w kanale remontowym i poza nim, jednakże jego zeznania

zostały uzupełnione zeznaniami świadków C. S. i R. K. oraz wyjaśnieniami wnioskodawcy, co pozwoliło na ustalenie rodzaju czynności wykonywanych przez A. B. w okresie zatrudnienia od 01 maja 1976r. do 30 lipca 1980r.

Jak wynika z zebranego materiału dowodowego, wnioskodawca w okresach od: 05 czerwca 1974r. do 17 czerwca 1974r., od 15 lipca 1974r. do 13 lutego 1975r., od 01 kwietnia 1975r. do 30 kwietnia 1976r. oraz od 01 maja 1976r. do 30 lipca 1980r. wykonywał prace określone w wykazie A, Dziale XIV, poz. 16 powołanego rozporządzenia (prace wykonywane w kanałach remontowych przy naprawie pojazdów mechanicznych).

W ocenie Sądu, wbrew stanowisku organu rentowego, z uwagi na charakter pracy wykonywanej przez osobę zatrudnioną w charakterze mechanika samochodowego wykonującego naprawy w kanale remontowym (praca z rękami uniesionymi w górę, narażenie na szkodliwe substancje), nie można wymagać, by pracownik ten stale (przez 8 godzin) w tym kanale przebywał.

Jak zeznali świadkowie, zdarzało się, że wnioskodawca wykonywał naprawy wymagające pracy poza kanałem. Jednakże, w czasie tych napraw, samochód pozostawał na kanale remontowym, a naprawy dotyczyły tych elementów, które z racji umiejscowienia w pojeździe, nie były z tego kanału dostępne (np. deska rozdzielcza, układ kierowniczy, zbiorniki oleju spryskiwaczy). Niewątpliwie zatem, prace te były integralnie związane z zajmowanym przez ubezpieczonego stanowiskiem i były niezbędnym elementem wykonywanych przez niego napraw przy pojazdach mechanicznych. Co istotne, podkreślić należy, iż prace wykonywane poza kanałem zdarzały się rzadko; zdecydowana większość napraw odbywała się bowiem w kanałach remontowych.

Mając na uwadze przedstawione okoliczności, uznać należało, że wnioskodawca, w oparciu o przeprowadzone w postępowaniu dowody i po zsumowaniu okresów pracy w warunkach szczególnych uznanych przez ZUS, wykazał co najmniej 15-let pracy w warunkach szczególnych.

Z powyższych względów, Sąd, w punkcie I wyroku, na podstawie art. 477 [14] § 2 kodeksu postępowania cywilnego, zmienił decyzję Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddział w L. z dnia 27 września 2012r. znak: (...) w ten sposób, że przyznał wnioskodawcy A. B. prawo do emerytury od 10 września 2012r. (data złożenia wniosku o emeryturę).

W punkcie II wyroku, Sąd stwierdził, że organ rentowy nie ponosi odpowiedzialności za opóźnienie w przyznaniu prawa do świadczenia.

Zgodnie z treścią art. 118 pkt. 1a ustawy z dnia 17 grudnia 1998r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych – w przypadku ustalenia prawa do świadczenia lub jego wysokości orzeczeniem organu odwoławczego – organ rentowy wydaje decyzję w terminie 30 dni, przy czym za dzień wyjaśnienia ostatniej okoliczności niezbędnej do wydania decyzji uważa się dzień wpływu do Zakładu prawomocnego orzeczenia organu odwoławczego, jeżeli organ rentowy nie ponosi odpowiedzialności za nieustalenie ostatniej okoliczności niezbędnej do wydania decyzji.

Przepis art. 85 ust. 1 ustawy z dnia 13 października 1998r. o systemie ubezpieczeń społecznych - stanowi, że jeżeli Zakład - w terminach przewidzianych w przepisach określających zasady przyznawania i wypłacania świadczeń pieniężnych z ubezpieczenia społecznego - nie ustalił prawa do świadczenia lub nie wypłacił tego świadczenia, jest obowiązany do wypłaty odsetek od tego świadczenia w wysokości odsetek ustawowych określonych przepisami prawa cywilnego. Nie dotyczy to przypadku, gdy opóźnienie w przyznaniu lub wypłaceniu świadczenia jest następstwem okoliczności, za które Zakład nie ponosi odpowiedzialności.

W rozpoznawanej sprawie okoliczności niezbędne do przyznania wnioskodawcy prawa do żądanego świadczenia zostały wyjaśnione na etapie postępowania sądowego. Dopiero bowiem w wyniku przesłuchania świadków i samego wnioskodawcy oraz analizy dokumentacji zawartej w aktach osobowych z okresu zatrudnienia w Ośrodku (...), możliwe było dokonanie oceny charakteru prac wykonywanych przez skarżącego w spornych okresach zatrudnienia i zakwalifikowania tych prac według obowiązującego wykazu A rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 07 lutego 1983r. w sprawie wieku emerytalnego pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze.

Reasumując, Sąd uznał, iż - wydając decyzję w dniu 27 września 2012r. - organ rentowy nie popełnił błędu, skutkującego odpowiedzialnością za opóźnienie w przyznaniu świadczenia.

W tym stanie rzeczy, Sąd orzekł jak w punkcie II sentencji wyroku.